

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Digitalizācijas Regula – Dalībvalstu Paziņojumi](#) > [Czechia](#)

Digitalizācijas regula – dalībvalstu paziņojumi

Saturu nodrošina

Čehija

Čehija

Šajā lapā ir informācija par paziņojumiem, ko dalībvalstis sniegušas saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2844.

1. Valsts IT portāli saziņai ar tiesām vai citām iestādēm

Čehijas Republikā pašlaik nedarbojas informācijas portāls, kas ļautu fiziskām un juridiskām personām piedalīties tiesas procesos un elektroniski sazināties ar kompetentajām valsts tiesu iestādēm un kam būtu funkcijas, kas atbilst Eiropas elektroniskās piekļuves punktam, kurš minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2023/2844.

2. Valsts tiesību akti par videokonferencēm civillietās un komercietās

Noteikumi, kas reglamentē videokonferenču izmantošanu, ir vienādi civillietās un komercietās, un tie ir ietverti Civilprocesa kodeksa 102.a pantā (Likums Nr. 99/1963, ar grozījumiem). Tiesa var izmantot videokonferences, lai, piemēram, ļautu dalībniekam piedalīties tiesvedībā vai uzklautu liecinieku vai ekspertu, vai mutiskās tulkošanas nolūkā.

Tiesa var atļaut izmantot videokonferences pēc jebkura dalībnieka pieprasījuma, bet var arī nolemt to darīt pēc savas iniciatīvas, ja tā to uzskata par lietderīgu; šādos gadījumos nav vajadzīga dalībnieku piekrišana videokonferenču izmantošanai. Minētajā tiesību aktā nav paredzēta īpaša procedūra lēmumiem par to, vai dalībniekam jāpiedalās procesā, izmantojot videokonferenci. Tomēr tiesa var dot lietas dalībniekiem iespēju izteikt savus apsvērumus par šo iespēju un noteikt tiem attiecīgu tiesas termiņu, lai to izdarītu.

Dalību tiesvedībā, izmantojot videokonferenci, nodrošina, izmantojot attālinātu piekļuvi. Likums neparedz nekādus ierobežojumus attiecībā uz to, no kuras vietas dalībnieks var attālināti pieslēgties tiesvedībai. Vienīgais nosacījums ir tāds, ka videokonferences laikā tiesai ir jāspēj noteikt tā dalībnieka identitāti, kurš fiziski neatrodas tiesas sēžu zālē, un ir jānodrošina, ka persona, kas tiek uzklautā attālināti, netiek nepamatoti ietekmēta.

Akts paredz, ka ir jāveic videokonferenču procesa audiovizuāls ieraksts. Turklāt tiesa var sastādīt arī rakstisku protokolu. Audiovizuālais ieraksts ir daļa no lietas materiāliem. To var atskaņot vai kopēt ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz iepazīšanos uz lietas materiāliem (Civilprocesa kodeksa 44. panta 4. punkts). Tomēr piekļuve lietas materiāliem ir atļauta tikai tiesu amatpersonām, lietas dalībniekiem un viņu pārstāvjiem. Citas personas var lūgt tiesai atļauju iepazīties ar lietas materiāliem. Tas ir atļauts tikai tad, ja viņām ir likumīga interese iepazīties ar lietas materiāliem vai ja ir citi nopietni iemesli. Tieslietu ministrija ir izveidojusi vienotu audio un video ierakstu krātuvi, kas ļauj atskaņot un kopēt ierakstus, izmantojot arī laika ziņā ierobežotu attālinātu piekļuvi, saskaņā ar kuru attālinātas piekļuves saiti var izmantot tikai persona, kurai saite ir nosūtīta, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi piemērojami personai, kas skata lietas materiālus.

Tiesvedības laikā, izmantojot videokonferenci, ir jānodrošina, ka tehniskais savienojums darbojas pareizi. Šajā nolūkā tiesa parasti organizē izmēģinājuma savienojumu pietiekamu laiku pirms plānotās uzklautāšanas (parasti dažas dienas iepriekš). Ja faktiskās uzklautāšanas laikā tomēr rodas savienojuma problēmas, dalībnieks vai

jebkura cita procesuālajā darbībā iesaistīta persona var iebilst pret audio vai video ieraksta kvalitāti.

Tiesas galvenokārt izmanto galddatoru klientus, piemēram, *Cisco Webex* un *Real Desktop Presence*, lai rīkotu uzklaušīšanas, izmantojot videokonferenci. Aparatūras ziņā tās galvenokārt paļaujas uz videokonferenču iekārtām (sistēmām), kas īpaši projektētas videokonferenču rīkošanai. Tās ir, piemēram, *Polycom RealPresence Group 310, 510 un 700, Cisco RoomBar, RoomKit, RoomKit+ un DeskPro*.

3. Valsts tiesību akti par videokonferencēm krimināllietās

a) Videokonferenču izmantošanu uzklaušīšanās reglamentē vairāki Likuma Nr. 141/1961 par kriminālprocesu ("Kriminālprocesa kodekss") noteikumi, konkrētāk, 52.a un 111.a pants.

52.a pantā ir noteiktas trīs pamatojumu grupas videokonferenču izmantošanai, proti, personu tiesību aizsardzība (šajā gadījumā tiesību aktā kā piemēri ir minēts vecums un veselības stāvoklis), drošības apsvērumi (piemēram, bažas par liecinieku drošību) un citi būtiski iemesli, piemēram, izmaksu lietderība un kriminālprocesa paātrināšana. Tomēr videokonferenču izmantošanai jābūt saderīgai ar procesuālās darbības būtību un tehniski iespējama.

Kriminālprocesa kodeksa 111.a pantā ir sīkāk reglamentēta apsūdzēto vai citu personu uzklaušīšana, izmantojot videokonferenci. Minētā panta 2. punktā ir noteikts veids, kādā ir jāpārbauda uzklaušāmās personas identitāte (sīkāku informāciju sk. tālāk), savukārt 3. punktā ir noteikta procedūra, kas jāievēro, pārbaudot anonīma liecinieka identitāti. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 111.a panta 4. punktu pirms uzklaušīšanas, izmantojot videokonferenci, uzklaušāmā persona ir jāinformē par to, kā notiks uzklaušīšana. Viņa ir jāinformē arī par iespēju iebilst pret videokonferences kvalitāti. Iebildumus pret zemas kvalitātes video vai audio pārraidi var izteikt jebkurā uzklaušīšanas brīdī. Ņemot vērā, ka nepieciešamība aizsargāt visas uzklaušāmās personas tiesības (it īpaši apsūdzētā tiesības uz aizstāvību) attiecas arī uz uzklaušīšanu, izmantojot videokonferenci, ir pašsaprotami, ka uzklaušīšana ir jāpārtrauc uz laiku, ja pārraides kvalitāte ir slikta, vai pilnībā jāpārtrauc, ja slikta savienojuma kvalitāte liedz netraucētu saziņu vai, piemēram, ja uzklaušīšanā iesaistītās personas nevar saskatīt cita citu.

52.a pants

Veicot procesuālās darbības kriminālprocesā, var izmantot video un audio pārraides tehnisko aprīkojumu (tālāk tekstā – "videokonferenču aprīkojums"), ja tas ir nepieciešams personu tiesību aizsardzībai, it īpaši ņemot vērā viņu vecumu vai veselības stāvokli, vai ja to prasa drošība vai citi būtiski iemesli.

111.a pants

1) Ja apsūdzētā uzklaušīšana notiek, izmantojot videokonferenču aprīkojumu, tās advokātu informē par laiku un vietu, uz kuru apsūdzētais ir izsaukts. Ja šādā veidā tiek uzklaušīts līdzapsūdzētais, liecinieks vai eksperts, apsūdzētā advokātu informē par laiku un vietu, no kuras kompetentā kriminālvajāšanas iestāde veiks uzklaušīšanu.

2) Ja personas uzklaušīšana notiek, izmantojot videokonferenču aprīkojumu, tās identitāti pārbauda tiesas, prokuratūras vai policijas iestādes amatpersona, kuru šim nolūkam ir pilnvarojusi persona, kas veic uzklaušīšanu. Persona, kas pārbauda identitāti uzklaušāmās personas atrašanās vietā, var būt tiesas, prokuratūras, ieslodzījuma vietas vai policijas iestādes amatpersona ar tās personas piekrišanu, kura veic uzklaušīšanu, ar nosacījumu, ka to ir pilnvarojis tiesas priekšsēdētājs, virsprokurors, ieslodzījuma vietas priekšnieks vai policijas iestādes vadītājs. Šī amatpersona visu uzklaušīšanas laiku atrodas vietā, kur atrodas uzklaušāmā persona.

3) Tā liecinieka identitāti, kura identitāte netiek atklāta un kura uzklaušīšana notiek, izmantojot videokonferenču aprīkojumu, tiesas procesā pārbauda tiesas priekšsēdētājs vai tā norikotā tiesas amatpersona, kas ir atbildīga par klasificētās informācijas aizsardzības nodrošināšanu, savukārt pirmstiesas procesā – prokuratūras vai policijas iestādes amatpersona, kas ir atbildīga par klasificētās informācijas aizsardzību un ko norīko virsprokurors vai policijas iestādes vadītājs. Šī amatpersona visu uzklaušīšanas laiku atrodas vietā, kur atrodas liecinieks, kura identitāte netiek atklāta.

4) Kriminālvajāšanas iestāde, kas veic uzklaušīšanu, pirms uzklaušīšanas, izmantojot videokonferenču aprīkojumu, informē uzklaušāmo personu par to, kā notiks uzklaušīšana.

5) Jebkurā ar videokonferenču aprīkojumu nodrošinātas uzklaušāšanas brīdī uzklaušāmā persona var iebilst pret video vai audio pārraides kvalitāti.

b) Saskaņā ar Čehijas tiesību aktiem piekrišana tam, ka uzklaušāšana notiek, izmantojot videokonferenču aprīkojumu, nav nosacījums, lai tā notiktu; piemērojamie noteikumi ir tikai vispārīgie noteikumi, kas reglamentē uzklaušāšanas.

c) Tieslietu ministrija projekta "Videokonferenču ieviešana tieslietu nozarē" ietvaros jau no 2014. līdz 2016. gadam uzstādīja gandrīz 170 videokonferenču ierīces ne tikai visu līmeņu tiesās, bet arī prokuratūrās un ieslodzījuma vietās, tādējādi nodrošinot pienācīgu videokonferenču nodrošināšanas infrastruktūru.

d) Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 33. panta 1. punktu apsūdzētā tiesības ietver tiesības izvēlēties advokātu un ar to apspriesties kriminālvajāšanas iestādes veikto procesuālo darbību laikā. Tomēr apsūdzētā uzklaušāšanas laikā viņam nav atļauts apspriesties ar advokātu par to, kā atbildēt uz tam uzdoto jautājumu. Apsūdzētais var lūgt, lai viņu uzklaušātu viņa advokāta klātbūtnē un lai advokāts piedalītos citās procesuālajās darbībās pirmstiesas stadijā. Pat ja apsūdzētais atrodas apcietinājumā vai izcieš brīvības atņemšanas sodu, viņš var sazināties ar savu advokātu bez trešās personas klātbūtnes.

33. pants. Apsūdzētās personas tiesības

1) Apsūdzētajai personai ir tiesības izteikties par visiem faktiem, par kuriem tā tiek apsūdzēta, un par pierādījumiem, bet tai ir arī tiesības klusēt. Tā var izklāstīt faktus un iesniegt pierādījumus savai aizstāvībai, iesniegt pieteikumus, iesniegt pieteikumus un lūgumus, kā arī pieprasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Tai ir tiesības izvēlēties advokātu un apspriesties ar viņu kriminālvajāšanas iestādes veikto procesuālo darbību laikā. Tomēr uzklaušāšanas laikā tā nedrīkst apspriesties ar advokātu par to, kā atbildēt uz tai uzdoto jautājumu. Apsūdzētā persona var lūgt, lai to uzklaušātu tās advokāta klātbūtnē un lai advokāts piedalītos citās procesuālajās darbībās pirmstiesas stadijā (165. pants). Pat ja apsūdzētā persona atrodas apcietinājumā vai izcieš brīvības atņemšanas sodu, viņa var sazināties ar savu advokātu bez trešās personas klātbūtnes. Iepriekš minētās tiesības attiecas uz apsūdzēto personu pat tad, ja tai ir atņemta vai ierobežota rīcībspēja.

(..)

Attiecīgo personu kriminālprocesā var pārstāvēt pilnvarnieks (Kriminālprocesa kodeksa 50. un 51. pants), kas var būt šīs personas advokāts.

Advokāta un viņa klienta saziņas konfidencialitāte ir vispārējs princips, kas ir piemērojams arī uzklaušāšanās, kuras notiek, izmantojot videokonferenču aprīkojumu. Saskaņā ar Likuma Nr. 85/1996 par juridisko profesiju 21. panta 1. punktu advokātam ir pienākums ievērot konfidencialitāti attiecībā uz visiem faktiem, kas viņam kļuvuši zināmi saistībā ar juridisko pakalpojumu sniegšanu. Advokāta konfidencialitāte ir nepieciešams pamats uzticības attiecībām starp advokātu un klientu.

Tiesību akta projekts, ar ko groza Juridisko profesiju likumu (Deputātu palātas dokuments Nr. 623), pašlaik ir likumdošanas procesā (konkrētāk, tiek gaidīts otrais lasījums Čehijas parlamenta Deputātu palātā). Grozītais akts cita starpā stiprinās konfidencialitātes aizsardzību starp klientu un advokātu. Šajā nolūkā Juridisko profesiju likumam paredzēts pievienot šādu jaunu 3.a pantu:

1) Informācija, kas veido advokāta, advokāta palīga un citu 21. panta 9. punkta a) apakšpunktā minēto personu saziņas ar klientu saturu, veicot juridisko darbību, ir konfidenciāla, ja šāda konfidencialitāte ir klienta interesēs. Tāpat arī informācija, kas iegūta vai radusies, veicot juridisko darbību vai tieši saistībā ar to, ir konfidenciāla, ciktāl tā ļauj iegūt informāciju par pirmajā teikumā minētās saziņas saturu vai par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem, ja šāda konfidencialitāte ir klienta interesēs.

2) Šā panta 1. punktā minēto informāciju, kas ir tādu personu rīcībā, kuras nav advokāts, advokāta palīgs vai citas 21. panta 9. punkta a) apakšpunktā minētās personas, nepārprotami marķē, lai skaidri norādītu, ka tā ir saskaņā ar šo likumu aizsargāta konfidenciāla informācija.

3) Neviena, kas iegūst 1. punktā minēto informāciju, nedrīkst to ļaunprātīgi izmantot vai izpaust citai personai bez juridiska pamata vai bez tās personas piekrišanas, kurai sniegti juridiskie pakalpojumi.

e) Informācija par to, kā personas, kam ir vecāku atbildība, vai citi attiecīgi pieaugušie tiek informēti par bērna

uzklausišanu, izmantojot videokonferenču aprīkojumu vai citu distances saziņas tehnoloģiju, – kā tiek ņemtas vērā bērna intereses?

Saskaņā ar 60. pantu Likumā Nr. 218/200 par nepilngadīgo kriminālatbildību un tiesu sistēmu attiecībā uz nepilngadīgajiem un par dažu aktu grozīšanu (tālāk tekstā – “Likums par juvenālo justīciju”) par kriminālprocesa uzsākšanu pret nepilngadīgo bez liekas kavēšanās ir jāinformē nepilngadīgā likumīgais pārstāvis vai aizbildnis, kompetentā bērnu sociālās un tiesiskās aizsardzības iestāde un Probācijas un mediācijas dienests. Saskaņā ar Likuma par juvenālo justīciju 43. panta 1. punktu nepilngadīgā likumīgajam pārstāvim vai aizbildnim ir arī tiesības pārstāvēt nepilngadīgo un it īpaši izvēlēties viņa advokātu, viņa vārdā izteikt priekšlikumus, iesniegt pieteikumus un pieprasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus; likumīgajam pārstāvim ir arī tiesības piedalīties visās procesuālajās darbībās, kurās nepilngadīgais var piedalīties saskaņā ar Likumu par juvenālo justīciju, tātad arī uzklausišanās, ko rīko, izmantojot videokonferenci.

Vienkāršāk sakot, civiltiesību mehānismi nodrošina, ka persona, kam ir vecāku atbildība, principā nevar būt persona, kuru bērna interesēs nebūtu vēlams informēt par bērna uzklausišanu. Ja vecāki pienācīgi neīsteno vecāku atbildību vai to ir ļaunprātīgi izmantojuši, vai pret to izturējušies ļoti nevērīgi, tiesa ierobežo vai atņem viņiem vecāku atbildību. Šādā gadījumā vecāki nav personas, kam ir vecāku atbildība. Šo atbildību pārņem cits atbilstošs pieaugušais (aizbildnis), kurš ir arī bērna likumīgais pārstāvis un kuram kā tādām ir tiesības, kas minētas Likuma par juvenālo justīciju 43. pantā, vai arī likumīgā pārstāvja vietā attiecīgās tiesības ir aizbildnim *ad litem*, kas ir cits atbilstošs pieaugušais (bet viņš nav likumīgais pārstāvis, tāpēc tas ir atsevišķi minēts Likuma par juvenālo justīciju 43. panta 1. punktā).

43. panta 2. punkts nodrošina, ka izņēmuma gadījumos, kad neviens no 1. punktā minētajiem atbilstošajiem pieaugušajiem nevar izmantot attiecīgās tiesības konkrētā situācijā (piemēram, interešu konflikta dēļ), šo tiesību īstenošanai tiek iecelts īpašs *ad hoc* aizbildnis, kas parasti ir persona, kuru ierosina pats nepilngadīgais.

43. pants. Nepilngadīgā likumīgais pārstāvis vai aizbildnis *ad litem*

1) Nepilngadīgā likumīgajam pārstāvim vai aizbildnim *ad litem* ir tiesības pārstāvēt nepilngadīgo un it īpaši izvēlēties viņa advokātu, viņa vārdā izteikt priekšlikumus, iesniegt pieteikumus un pieprasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus; likumīgajam pārstāvim ir arī tiesības piedalīties visās procesuālajās darbībās, kurās nepilngadīgais var piedalīties saskaņā ar Likumu par juvenālo justīciju. Lai sniegtu labumu nepilngadīgajam, likumīgais pārstāvis vai aizbildnis *ad litem* var izmantot šīs tiesības arī pret nepilngadīgā gribu. Nepilngadīgā likumīgajam pārstāvim vai aizbildnim *ad litem* ir arī tiesības uzdot uzklausāmajai personai jautājumus, iepazīties ar lietas materiāliem (izņemot balsošanas protokolu un liecinieka personas datus) saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 55. panta 2. punktu, sagatavot no tiem izrakstus un piezīmes un uz sava rēķina sagatavot lietas materiālu vai to daļu kopijas. Šajā likumā minētajām kriminālvajāšanas iestādēm ir pienākums bez nepamatotas kavēšanās instruēt likumīgo pārstāvi vai aizbildni *ad litem* par nepilngadīgā tiesībām; ja iemesli aizbildņa *ad litem* iecelšanai saskaņā ar 2. punktu zūd, nepilngadīgā likumīgo pārstāvi vai aizbildni *ad litem* instruē par nepilngadīgā tiesībām, kuras var īstenot notiekošajā procesa posmā.

2) Gadījumos, kad pastāv kavēšanās risks un ja nepilngadīgā likumīgais pārstāvis vai aizbildnis *ad litem* nevar īstenot savas 1. punktā minētās tiesības vai ja aizbildnis *ad litem* nav iecelts, neraugoties uz to, ka ir pamats viņa iecelšanai, tiesas priekšsēdētājs un pirmstiesas procesā prokurors ieceļ nepilngadīgā aizbildni *ad litem*, lai viņš varētu īstenot savas tiesības. Tiesas priekšsēdētājs vai pirmstiesas procesā prokurors ieceļ nepilngadīgā ieteikto personu par aizbildni *ad litem*. Ja nepilngadīgais neiesaka nevienu personu vai ja viņš ierosina personu, par kuru ir pamatotas bažas, ka tā pienācīgi neaizsargās nepilngadīgā intereses, tiesas priekšsēdētājs vai pirmstiesas procesā prokurors ieceļ citu piemērotu personu, piemēram, tuvu personu, bērnu sociālās un tiesiskās aizsardzības struktūras darbinieku vai citu personu, kurai ir pieredze bērnu audzināšanā, vai arī advokātu. Personu, kas nav advokāts, var iecelt par aizbildni *ad litem* tikai ar tās piekrišanu. Lēmumu par aizbildņa *ad litem* iecelšanu paziņo ieceltajai personai un, ja lietas būtība to neizslēdz, arī nepilngadīgajam. Par lēmumu, ar kuru iecelts aizbildnis *ad litem*, var iesniegt sūdzību.

60. pants. Kriminālvajāšanas uzsākšana

Par kriminālprocesa uzsākšanu pret nepilngadīgo bez liekas kavēšanās informē arī nepilngadīgā likumīgo pārstāvi vai aizbildni *ad litem*, kompetento bērnu sociālās un tiesiskās aizsardzības iestādi un Probācijas un mediācijas dienestu.

f) Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 55.a panta 1. punktu video un audio ierakstu veikšana ir obligāta, ja, veicot procesuālo darbību kriminālprocesā, tiek izmantots videokonferenču aprīkojums. Tas, ka procesuālā darbība ir ierakstīta kā audio un/vai video ieraksts papildus rakstiskajam protokolam, ir jānorāda attiecīgās darbības rakstiskajā protokolā, norādot ne tikai procesuālās darbības veikšanas laiku, vietu un veidu, bet arī izmantotos līdzekļus (kas tika ierakstīts un kādas ierakstīšanas ierīces un datu nesēji tika izmantoti ieraksta veikšanai).

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 55.a panta 2. punktu lietai jāpievieno ieraksta tehniskais datu nesējs vai arī lietas materiālos jānorāda, kur šāds datu nesējs tiek glabāts. Šis datu nesējs ir jāidentificē, izmantojot lietas atsauces numuru, uzklaušītās personas vārdu un uzvārdu, uzklaušīšanas laiku un jebkuru citu nepieciešamo informāciju, un tas ir jāpievieno lietas materiāliem vai jāglabā drošā vietā, norādot glabāšanas vietu lietā.

Tā kā šie datu nesēji tiek izmantoti, lai dokumentētu procesuālā akta norisi, tos nekādā veidā nedrīkst modificēt, piemēram, saīsināt, izgriezt vai papildināt ar pievienotu tekstu, jo tas var samazināt to pierādījuma spēku un vēlāk puses pret tiem var celt iebildumus.

Jāatzīmē, ka Tieslietu ministrija pašlaik izskata apsvērumus par grozījumiem krimināltiesību aktos, kas cita starpā ietelmēs Kriminālprocesa kodeksa 55.a panta noteikumus, lai padarītu elastīgāku videokonferenču izmantošanu kriminālprocesā, ņemot vērā arī tehnoloģisko progresu šajā jomā. Šis grozījums būtu jāiesniedz valdībai tuvākajās nedēļās.

55.a pants

Īpašu līdzekļu izmantošana tiesvedības ierakstīšanai

1) Vajadzības gadījumā procesuālā akta norisi var pierakstīt ātrraksta veidā, kuru kopā ar stenogrammu parastā rakstībā pievieno akta protokolam. To var arī ierakstīt, izmantojot audio, video vai jebkuru citu piemērotu metodi. Ja procesuālās darbības veikšanai izmanto videokonferenču aprīkojumu, visos gadījumos veic audio un video ierakstu.

2) Ja papildus rakstiskajam protokolam tiek veikts procesuālas darbības audio vai video ieraksts, to atzīmē minētās procesuālās darbības protokolā, norādot ne tikai procesuālās darbības veikšanas laiku, vietu un veidu, bet arī izmantotos līdzekļus. Ieraksta tehnisko datu nesēju pievieno lietai vai arī lietā norāda, kur datu nesējs tiek glabāts.

g) Uzklaušāmajai personai ir tiesības jebkurā videokonferences veida uzklaušīšanas brīdī iebilst pret video un audio ieraksta kvalitāti. Iebildumu rezultātā, piemēram, uzklaušīšana var tikt pārtraukta, kamēr tiek gaidīta ieraksta kvalitātes uzlabošanās, vai arī tā var tikt izbeigta. Jebkurā gadījumā visi iebildumi tiek iekļauti procesuālā akta protokolā.

Pirmstiesas posmā var iesniegt pieteikumu saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 157.a pantu, lai pārskatītu policijas iestādes darbības (t. i., ja policijas iestāde nav rīkojusies saskaņā ar likumu, tās darbības var apstrīdēt).

Spriedumu var pārsūdzēt, izmantojot Kriminālprocesa kodeksa 245. un turpmākajos pantos paredzēto pārsūdzības iespēju, saskaņā ar kuru persona, kas ir tiesīga veikt pārsūdzību (kas attiecīgā gadījumā ir arī apsūdzētā persona un lietas dalībnieks), var apstrīdēt arī to noteikumu pārkāpumu, kas attiecas uz tiesvedību pirms sprieduma pieņemšanas, ja šis pārkāpums var būt izraisījis sprieduma rezolutīvās daļas kļūdainību vai iztrūkumu. Ja pirms sprieduma pieņemšanas ir pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi, it īpaši tiesību uz aizstāvību noteikumu pārkāpums, kas varētu ietekmēt pārbaudāmās sprieduma daļas pareizību un tiesiskumu, apelācijas tiesa atceļ spriedumu.

Jebkuru policijas iestādes lēmumu un tiesas un prokurora pirmās instances nolēmumus var apstrīdēt ar sūdzību, ja to atļauj likums. Nolēmumu var apstrīdēt arī saistībā ar to, ka ir pārkāpti noteikumi par tiesvedību pirms nolēmuma pieņemšanas, ja šāda pārkāpuma dēļ kāda nolēmuma rezolutīvā daļa varētu būt nepareiza. Sūdzību var iesniegt arī persona, kuru tieši skar attiecīgais nolēmums, t. i., attiecīgos gadījumos arī apsūdzētā persona vai lietas dalībnieks.

h) Videokonferencēm tiek izmantotas divas platformas, proti, *Polycmun Webex*, kas tiek izmantotas kopš 2024. gada sākuma.

i) Ja uzklausāmā persona netiek turēta apcietinājumā vai neizcieš brīvības atņemšanas sodu, tai jāierodas iepriekš apstiprinātā kriminālvajāšanas iestādē (piemēram, tiesā vai policijas iecirknī šīs personas dzīvesvietā), kas tehniski organizēs videokonferences savienojumu ar iestādi, kura veic uzklausišanu.

Kriminālvajāšanas iestādei ir pienākums informēt advokātu par uzklausišanas vietu un laiku, bet uzklausišanas vietas paziņošana atšķiras atkarībā no uzklausāmās personas procesuālā statusa. Ja apsūdzēto paredzēts uzklausi, izmantojot videokonferenci, advokāts būtu jāinformē par vietu, kur apsūdzētais ir uzaicināts ierasties. Savukārt, ja procesuālais akts ir līdzapsūdzētā, ko nepārstāv pilnvarotais advokāts, vai liecinieka, vai eksperta uzklausišana, izmantojot videokonferenci, par uzklausišanas vietu norāda vietu, no kuras kriminālvajāšanas iestāde veiks uzklausišanu.

j) Jā, lai augšupielādētu audio vai video ierakstu un pēc tam pārveidotu to tekstā, izmanto lietojumprogrammu *Beey*. Piekļuve šai lietojumprogrammai ir tiesām, prokuratūrām un ieslodzījuma vietām.

k) Uzklausāmās personas identitātes pārbaudi reglamentē Kriminālprocesa kodeksa 111.a panta 2. punkts (šā noteikuma pilnu formulējumu sk. iepriekš). Minētais noteikums attiecas uz apsūdzētā statusā esošas personas (aizdomās turētā, apsūdzētā vai notiesātā), kā arī citu personu – arī lietas dalībnieku – nopratināšanu. Ja personas uzklausišana notiek, izmantojot videokonferenci, tās identitāti pārbauda tiesas, prokuratūras vai policijas iestādes amatpersona, kuru šim nolūkam ir norīkojusi persona, kas veic uzklausišanu, atkarībā no tā, kura kriminālvajāšanas iestāde veic uzklausišanu. Saskaņā ar šā punkta otro teikumu tiesas priekšsēdētājs, virsprokurors, ieslodzījuma vietas priekšnieks vai policijas iestādes vadītājs ar uzklausāmās personas piekrišanu var iecelt tiesas, prokuratūras, ieslodzījuma vietas vai policijas iestādes amatpersonu vietā, kur atrodas uzklausāmā persona, par personu, kas pārbauda uzklausāmo personu identitāti. Šai ieceltajai amatpersonai visu uzklausišanas laiku jāatrodas vietā, kur atrodas uzklausāmā persona.

l) Kā norādīts iepriekš, saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 33. panta 1. punktu apsūdzētajam ir tiesības lūgt, lai viņš tiktu uzklausīts viņa advokāta klātbūtnē un lai advokāts piedalītos citās procesuālajās darbībās. Pēc tam, kad uzklausāmā persona ir beigusi sniegt savas nepārtrauktas liecības, kriminālvajāšanas iestāde un pēc tam citas personas var uzdot jautājumus uzklausamajai personai, lai novērstu pretrunas izteikumos, precizētu tās norādītos faktus vai papildinātu informāciju, kuru uzklausītā persona pati nav minējusi savās liecībās (Kriminālprocesa kodeksa 92. panta 3. punkts un 101. panta 3. punkts). Ja tiek uzklausīta persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, jautājumus var uzdot tikai ar kriminālvajāšanas iestādes starpniecību, nevis tieši advokāts vai citas personas, kas piedalās uzklausišanā.

92. pants

1) Apsūdzētā uzklausišana notiek tā, lai, ciktāl iespējams, sniegtu pilnīgu un skaidru priekšstatu par kriminālprocesam būtiskiem faktiem. Apsūdzēto nekādā veidā nedrīkst piespiest liecināt vai atzīties. Uzklausišanas laikā ir jāaizsargā uzklausāmās personas neaizskaramība.

2) Uzklusot apsūdzēto, tam jāuzdod jautājumi par viņa personiskajiem, ģimenes, finansiālajiem un citiem apstākļiem, lai noskaidrotu faktus, kas nepieciešami soda veida un apmēra noteikšanai gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums, ar kuru apsūdzētais tiek notiesāts. Turklāt ir jājautā par apsūdzētā iepriekšējiem sodiem un citiem kriminālprocesiem.

3) Apsūdzētajam ir jādod iespēja detalizēti atbildēt uz apsūdzību, it īpaši, sniedzot saskaņotu paziņojumu par faktiem, kas ir apsūdzības pamatā, norādot visus apstākļus, kas attaisno vai atspēko apsūdzību, un sniedzot pierādījumus par to.

4) Apsūdzētajam var lūgt papildināt liecības vai novērst nepilnības, neskaidrības vai pretrunas. Jautājumus uzdod skaidrā un viegli saprotamā veidā bez maldinošiem vai nepatiesiem apgalvojumiem; jautājumi paši par sevi nedrīkst norādīt, kā uz tiem ir jāatbild.

101. pants

1) Pirms liecinieka uzklausišanas vienmēr ir jānoskaidro viņa identitāte, saikne ar apsūdzēto, jāinformē viņš par tiesībām atteikties liecināt un, ja nepieciešams, par pienākumu nesniegt liecību vai iespēju rīkoties saskaņā ar 55. panta 2. punktu, kā arī par pienākumu norādīt visu patiesību un neko neslēpt. Liecinieku informē arī par liecības svarīgumu no sabiedrības interešu viedokļa un par nepatiesas liecības krimināltiesiskajām sekām. Ja

persona, kas jaunāka par 15 gadiem, tiek uzklautāta kā liecinieks, viņu instruē atbilstoši tās vecumam.

2) Uzklautāšanas sākumā lieciniekam tiek jautāts par viņa saistību ar lietu un pusēm un, ja nepieciešams, par jebkādiem citiem apstākļiem, kas ir būtiski, lai pierādītu viņa liecības ticamību. Liecinieka uzklautāšana notiek tā, lai, ciktāl iespējams, sniegtu pilnīgu un skaidru priekšstatu par kriminālprocesam būtiskiem faktiem, kurus liecinieks ir pats novērojis vai pieredzējis. Lieciniekam dod iespēju sniegt nepārtrauktu liecību par visu, ko viņš zina par lietu, un par to, no kurienes viņš ieguvis zināšanas par viņa norādītajiem apstākļiem. Uzklautāšanas laikā aizsargā liecinieka kā personas neaizskaramību, it īpaši attiecībā uz personas datiem un privāto dzīvi.

3) Lieciniekam var lūgt papildināt savu liecību vai novērst nepilnības, neskaidrības vai pretrunas. Jautājumus par uzklautājamā liecinieka privāto dzīvi, it īpaši noziedzīgā nodarījumā cietušā gadījumā, var uzdot tikai tad, ja ir nepieciešams noskaidrot faktus, kas attiecas uz kriminālprocesu, un tos uzdod īpaši delikātā veidā un pēc iespējas izsmeljoši, lai uzklautāšana nebūtu jāatkārto; jautājumus formulē tā, lai tie atbilstu liecinieka vecumam, personīgajai pieredzei un psiholoģiskajam stāvoklim, vienlaikus ievērojot atbilstību procesuālajai kārtībai. Lieciniekam neuzdod jautājumus, kuros ir maldinoši vai nepatiesi apgalvojumi vai kuri attiecas uz jautājumiem, kuri noskaidrojami tikai no viņa liecības.

4) Ja nepieciešams noteikt rokraksta autentiskumu, lieciniekam var uzdot uzrakstīt noteiktu nepieciešamo vārdu skaitu.

m) Kriminālprocesa kodeksā nav īpašu noteikumu par mutisko tulkošanu videokonferencēs, tāpēc ir piemērojami vispārīgie noteikumi par mutisko tulkošanu, kas ietverti Kriminālprocesa kodeksa 2. panta 14. punktā un 28. pantā. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 2. panta 14. punktu ikvienu personu, kas paziņo, ka neprot čehu valodu, ir tiesīga kriminālvajāšanas iestādēs izmantot savu dzimto valodu vai valodu, kuru šī persona pārvalda. Šāds apsūdzētā paziņojums ir pamats tulka iecelšanai saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 28. panta 1. punkta pirmo teikumu.

2. panta 14. punkts

(..)

14) Procesu vada kriminālvajāšanas iestādes un lēmumus sagatavo čehu valodā. Ikvienu personu, kas paziņo, ka neprot čehu valodu, ir tiesīga kriminālvajāšanas iestādēs izmantot savu dzimto valodu vai valodu, kuru šī persona pārvalda.

(..)

28. pants

1) Ja ir nepieciešams mutiski tulkot kāda dokumenta saturu, liecību vai citu procesuālu darbību vai ja apsūdzētais izmanto 2. panta 14. punktā minētās tiesības, iecel tulku; tas pats attiecas uz tulka iecelšanu personai, ar kuru nav iespējams sazināties citādi, kā vien kādā no nedzirdīgo un vārdzirdīgo personu saziņas sistēmām. Tulks var būt arī protokolists. Ja apsūdzētais nenorāda valodu, kuru viņš pārvalda, vai norāda valodu vai dialektu, kas nav viņa etniskās grupas valoda vai valstspiederības valsts oficiālā valoda, un ja šīs valodas vai dialekta tulku sarakstā nav iekļauta neviena persona, kriminālvajāšanas iestāde iecel tulku apsūdzētā etniskās grupas valodai vai valstspiederības valsts oficiālajai valodai. Bezvalstnieka gadījumā tas nozīmē pastāvīgās dzīvesvietas valsts vai izcelsmes valsts valodu.

(..)

n) Kā tiek novērsta neatļauta piekļuve sensitīviem datiem vai datu plūsmas uz nezināmām vienībām

Notiekošās videokonferences ir nodrošinātas ar galšifrēšanu (katrai ierīcei ir unikāls sertifikāts, kas ģenerēts tieši tai) un tiek izmantota Lets šifrēšanas metode (iekārtu sertifikāti mainās ik pēc 60 dienām). WEB RCT videokonferences, kurām izmanto klientu datorā, pārlūkprogrammā vai mobilajā ierīcē, tiek aizsargātas ar paroli, kad tiek izveidota sanāksme. Pastāv arī iespēja rīkot klātienē (domēna) sanāksmes, kurās sanāksmē var piedalīties tikai uzaicinātas personas vai tiesu iestāžu amatpersonas. Piemēram, ir arī videokonferenču telpas, kas ir aizsargātas ar katrai telpai unikālu paroli.

Paša ieraksta drošību nodrošina grupu un tiesību aktīvais direktorijs, kurā piekļuve lietām materiāliem tiek

piešķirta tikai lietotājiem ar attiecīgajām tiesībām, bez kurām lietas materiāliem ar ierakstiem nevar piekļūt.

4. Tiesas nodevas civillietās un komercietās

I. Tiesas nodevu iekasēšana tiesvedībā Čehijas tiesās

Tiesas nodevas tiesvedībā Čehijas tiesās reglamentē Likums Nr. 549/1991 par tiesas nodevām (ar grozījumiem). Nodevas var iekasēt tikai par tiesvedību vai administratīvajiem aktiem, kas uzskaitīti minētā akta pielikumā "Nodevu saraksts".

Nodeva būtu jāsamaksā vienlaikus ar pieteikuma par attiecīgās procedūras uzsākšanu iesniegšanu. Ja dalībnieks nav pārliecināts par tiesas nodevas apmēru un šā iemesla dēļ to nesamaksā kopā ar prasības pieteikuma iesniegšanu, tiesa lūdz dalībnieku izpildīt papildu pienākumu samaksāt attiecīgo nodevu. Oficiālā paziņojuma vēstulē tiesa informē par konta numuru, kurā jāiemaksā nodeva, un tās summu, nosakot vismaz 15 dienu termiņu. Ja tiesas nodeva papildu termiņā tomēr netiek samaksāta, tiesa tiesvedību pārtrauc.

Nodevu sarakstā ir nošķirtas procedūru nodevas un procesuālo darbību nodevas. Nodevas tiek maksātas Čehijas kronās. Ja nodevas bāze ir izteikta ārvalstu valūtā, procentuālo nodevu aprēķina no nodevas bāzes, kas konvertēta Čehijas valūtā, pēc Čehijas Valsts bankas publicētā kursa, kas ir spēkā tā kalendārā mēneša pirmajā dienā, kurā nodeva ir jāmaksā vai kurā tiesa pieņem lēmumu par pienākumu maksāt nodevu. To valūtu konvertēšanai, kurām Čehijas Nacionālā banka nav publicējusi kursu, izmanto attiecīgās valūtas USD kursu, ko noteikusi centrālā banka vai līdzvērtīga statusa banka valstī, kurā konvertējamā valūta ir spēkā; nodevas maksātājam ir jāpierāda izmantotā valūtas kursa derīgums, iesniedzot tiesai dokumentu, kas iegūts ar Ārlietu ministrijas starpniecību.

II. Tiesas nodevu apmērs

a) Procedūru nodevas

Attiecībā uz procesuālajām nodevām atskaites punkts ir tiesas nodevas aprēķināšana no prasītās naudas summas, kā tas ir arī maza apmēra prasību procedūras un Eiropas maksājuma rīkojuma gadījumā. Summām līdz 20 000 CZK nodeva tiek noteikta pēc vienotas likmes (1000 CZK), summām no 20 000 CZK līdz 40 000 000 CZK nodeva ir 5 % no prasītās summas, savukārt summām, kas pārsniedz 40 000 000 CZK, nodeva ir 2 000 000 CZK, kam pieskaitīts 1 % no summas, kas pārsniedz 40 000 000 CZK; summas, kas pārsniedz 250 000 000 CZK, netiek skaitītas.

Likumā ir ieviesta īpaša nodevu kategorija tikai attiecībā uz elektroniskajiem maksājuma rīkojumiem; šādā gadījumā tiesas nodevas apmērs ir noteikts šādi:

1. līdz 10 000 CZK (ieskaitot): 400 CZK;
2. attiecībā uz summām, kas pārsniedz 10 000 CZK, līdz 20 000 CZK ieskaitot: 800 CZK;
3. attiecībā uz summām, kas pārsniedz 20 000 CZK: 4 % no summas.

Strīdos par morālo kaitējumu naudas izteiksmē par summām līdz 200 000 CZK nodeva ir vienotas likmes nodeva (2000 CZK), kam pieskaitīts 1 % no prasītās summas.

Turklāt likumā ir paredzēti vairāki citi noteikumi gadījumos, kad strīds neattiecas uz naudas maksājumu – šādos gadījumos nodevas tiek noteiktas pēc vienotas likmes. Piemēram, strīda par nekustamo īpašumu gadījumā – 5000 CZK par katru nekustamo īpašumu un 15 000 CZK par katru uzņēmējdarbības vietu.

Šādos gadījumos tiek noteiktas arī īpašas tiesas nodevas:

- pagaidu rīkojuma izdošana – 1000 CZK;
- lietās, kas saistītas ar laulāto kopīgu mantu un kopīpašumu – 2000 CZK (šo summu palielina par 5000 CZK par katru nekustamo īpašumu un par 15 000 CZK par katru uzņēmējdarbības vietu);
- uzturlīdzekļu lietās – 500 CZK par summām līdz 50 000 CZK, kam pieskaita 1 % par pārējo summu, bet nepārsniedzot 15 000 CZK;
- par pieteikumu ārvalstu lēmumu atzīšanai laulības lietās un vecāku stāvokļa konstatēšanai – 2000 CZK;
- par pieteikumu par lietas ierosināšanu papildu strīdā (maksātspējas tiesvedībā) par naudas

maksājumu – tiesas nodeva ir 1000 CZK par summām līdz 20 000 CZK un pēc tam 5 % no pārējās pieprasītās summas;

- par pieteikumu par lietas ierosināšanu papildu strīdā, kas neattiecas uz naudas maksājumu:
 1. strīdā par iesniegtā prasījuma autentiskumu, summu vai rangu – 5000 CZK;
 2. par katru nekustamo īpašumu – 5000 CZK;
 3. par katru uzņēmējdarbības vietu vai par katru tās organizatorisko vienību – 15 000 CZK;
 4. cita veida lietās – 2000 CZK.

Pastāv arī papildgadījumu klauzula, kas piemērojama pārējos gadījumos, kuri nav saistīti ar naudas maksājumu vai kādu no skaidri minētajām kategorijām. Šī papildgadījumu klauzula paredz tiesas nodevu 2000 CZK apmērā.

Apelācijas tiesvedībā (parastajā apelācijas tiesvedībā) tiesas nodevas apmēru nosaka tāpat kā tiesvedībai pirmajā instancē.

Ārkārtas pārsūdzības procedūrās nodeva tiek noteikta pēc vienotas likmes:

1. naudas maksājums līdz 100 000 CZK (ieskaitot) – 7000 CZK;
2. par katru nekustamo īpašumu – 14 000 CZK;
3. par katru uzņēmējdarbības vietu vai par katru tās organizatorisko vienību – 28 000 CZK;
4. cita veida lietās – 14 000 CZK.

b) Nodevas par administratīviem aktiem

Tiesas nodevas par administratīviem aktiem tiek noteiktas pēc vienotas likmes. Piemēram,

- 300 CZK par apliecinājuma vai apstiprinājuma izsniegšanu saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem;
- 500 CZK par Eiropas mantošanas apliecības grozījumu izsniegšanu vai anulēšanu;
- 150 CZK par tiesas materiālos zināmo faktu oficiāla apliecinājuma izdošanu;
- 1000 CZK par iesnieguma sagatavošanu iekļaušanai tiesas reģistros, ja to atļauj Čehijas tiesību akti;
- 70 CZK par lēmuma, protokola un apliecināta izraksta no reģistriem un lietvedības kopijas sagatavošanu par katru lapu vai lapas daļu;
- 20 CZK par tiesas rīcībā esošo dokumentu, protokola, pielikumu, ierakstu, citu tiesas rīcībā esošo lietas materiālu daļu un citu lietvedības palīgīdzekļu, arī to izrakstu, kopiju (fotokopiju) sagatavošanu par katru lapu vai lapas daļu;
- 50 CZK par lietas materiālos esošo elektronisko datu kopijas nodrošināšanu pastāvīgā datu nesējā (par katru datu nesēju);
- 100 CZK par audio vai audiovizuāla ieraksta transkripciju protokola veidā par katru lapu vai lapas daļu.

5. Elektroniskās maksāšanas metodes

Pašlaik Čehijas Republikā vienīgā elektroniskā maksāšanas metode tiesas nodevu samaksai ir bankas pārskaitījums. Nodevas tiek maksātas ar bankas pārskaitījumu uz attiecīgās tiesas kontu. Bankas rekvizīti ir norādīti atsevišķu tiesu tīmekļa vietnēs, kas atrodamas tiešsaistes portālā justice.cz/.

6. Paziņojums par decentralizētās IT sistēmas agrīnu izmantošanu

Čehijas Republika neparedz decentralizētās IT sistēmas agrīnu izmantošanu pirms izmantošanas sākšanas datuma, kas noteikts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/2844 26. panta 3. punktu saistībā ar 10. panta 3. punktu.

7. Paziņojums par videokonferenču agrīnu izmantošanu civillietās un komercietās

Čehijas Republika neparedz videokonferenču agrīnu izmantošanu civillietās un komercietās pirms 2025. gada 1. maija termiņa, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/2844 5. pantā.

8. Paziņojums par videokonferenču agrīnu izmantošanu krimināllietās

Čehijas Republika neparedz videokonferenču agrīnu izmantošanu krimināllietās pirms 2025. gada 1. maija termiņa, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/2844 6. pantā.

■ Lapa atjaunināta: 18/05/2026

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.